

TÜSİAD MALİYET BAZLI REKABET GÜCÜ ENDEKSİ

2025 2. ÇEYREK

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), son bir yıllık düşüş eğiliminin ardından 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,0 oranında yükselerek 88,7 değerini almıştır.

Küresel ticaret politikalarında gözlenen belirsizliğin etkili olduğu yılın ikinci çeyreğinde, ihracatçı imalat sanayi sektörlerinin girdi maliyetlerini rakip ülkelerle karşılaştıran TÜSİAD-RGE bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 3,0 oranında yükselmiştir. Bu dönemde, döviz kurlarının ABD dolarına kıyasla belirgin olarak değer kazandığı rakip ülkelerde ABD doları bazındaki maliyetlerde önemli düzeyde artışlar gerçekleşirken, yurt içi maliyetler daha ılımlı seyretilmiştir. Enerji dışında diğer yurt içi maliyet kalemlerindeki (ara malı, işgücü, finansman) değişim rakip ülkelerin altında gerçekleşmiştir. Öte yandan işgücü verimliliği rakip ülkelerin bir miktar üzerinde seyretilmiş, ancak firmaların rekabet gücü üzerinde belirgin bir etkiye bulunmamıştır.

TÜSİAD-RGE yılın ikinci çeyreğinde sınırlı bir iyileşmeye işaret etse de ihracatçı sektörlerin maliyet bazlı rekabet gücündeki zayıf görünüm sürmüş ve endeks 2015 yılı değerinin altında kalmaya devam etmiştir.

**Maliyet bazlı rekabet gücü
bir önceki çeyreğe göre
%3,0 artmıştır.**

TÜSİAD-RGE (2017=100)

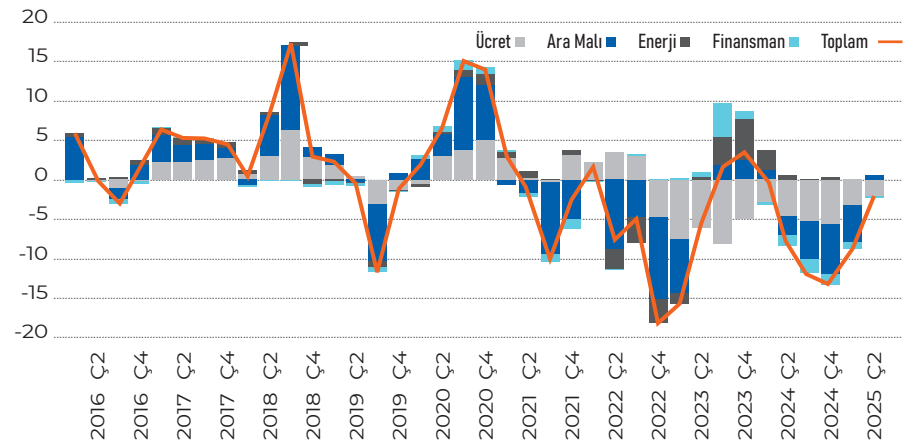

Kaynak: Saha Analytics

Son bir yıllık dönemde rakip ülkelere kıyasla işgücü ve finansman maliyetlerinde gözlenen artışlar TÜSİAD-RGE'nin gerilemesinde belirleyici olmuştur. İkinci çeyrekte gözlenen artışa rağmen enerji maliyetinin genel endeks üzerindeki etkisi sınırlı kalmaya devam etmiştir. Son dönemde ara malı maliyetlerinin yurt içine kıyasla rakip ülkelerde daha yüksek oranda artması ise ihracatçı firmalara sınırlı da olsa bir maliyet avantajı sağlamıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde, 2025'in ikinci çeyreğinde TÜSİAD-RGE yıllık bazda yüzde 1,4 oranında azalmış ve bu oran bir önceki çeyreğe göre iyileşmeye işaret etmiştir. Endekste ki düşüşün 1,5 puanı işgücü maliyetlerindeki, 0,3 puanı ise finansman mali-

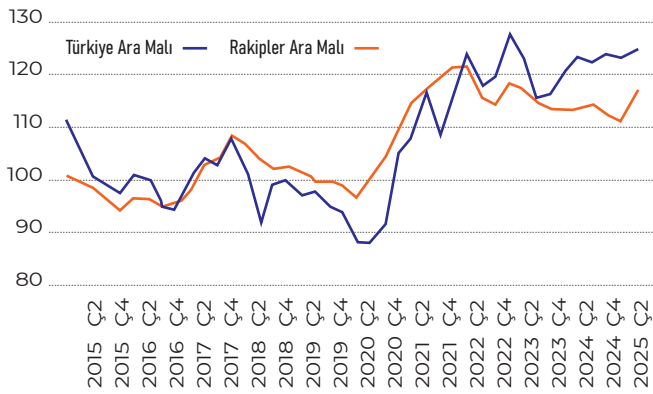
TÜSİAD Rekabet Gücü Endeksinde Maliyet Bileşenleri (Yıllık Değişime Katkı, Puan)

Kaynak: Saha Analytics

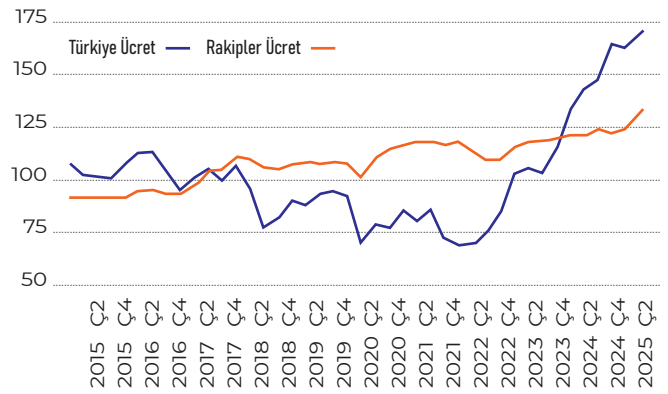
yetlerindeki artıştan kaynaklanmıştır. Buna karşılık ara malı ve enerji maliyetleri rakip ülkelere göre ılımlı seyrederken endekse sırasıyla 0,2 ve 0,1 puanlık artış yönünde katkı yapmıştır.

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Ara Mali Maliyeti

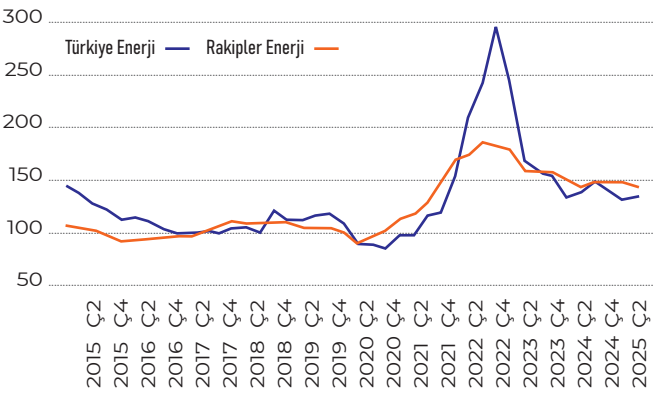
Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde İş Gücü Maliyeti (Ücret)

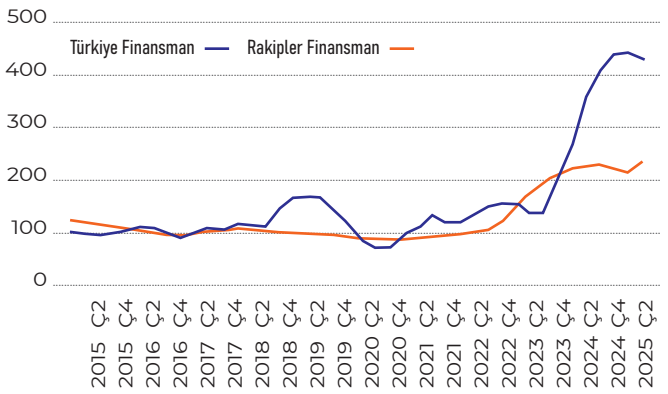
Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Enerji Maliyeti

Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Finansman Maliyeti

Kaynak: Saha Analytics

MALİYET BİLEŞENLERİ

Ara Mali Maliyeti: Yılın ikinci çeyreğinde yurt içi ara mali maliyetlerinde bir önceki çeyreğe kıyasla önemli bir değişim gözlenmezken, rakip ülke maliyetlerinde temelde çapraz kur kaynaklı belirgin artışlar gözlenmiştir. İmalat sanayi sektörlerinin genelinde bu dönemde ara mali maliyetleri sınırlı bir artış (yüzde 0,7) kaydederken, rakip ülke maliyetleri belirgin olarak (yüzde 4,7) yükselmiştir. Yurt içi ara mali maliyetlerindeki birikimli artış rakiplere kıyasla yüksek kalmaya devam etse de bu dönem gelişmeleri ihracatçı firmaların görece maliyetlerine olumlu yansımıştır.

İş Gücü Maliyeti: Yurt içi işgücü maliyeti ABD doları bazında son üç yıldaki artış eğilimini yılın ikinci çeyreğinde de sürdürmüştür. Bu dönemde rakip ülke maliyetlerinde de gözlenen artışlar görece maliyet artışlarını sınırlasa da işgücü maliyeti ihracatçı firmaların toplam maliyeti üzerinde etkili olmaya devam etmiştir.

Enerji Maliyeti: Yılın ikinci çeyreğinde zayıf küresel talep kaynaklı olarak gerileyen ham petrol fiyatları neticesinde rakip ülke enerji fiyatlarında azalış (yüzde 3,5) gözlenmiştir. Bu dönem yurt içi enerji fiyatlarında gerçekleşen artışlar neticesinde görece enerji maliyeti sınırlı yükselmiş olsa da son iki yıllık seyre bakıldığında bu maliyet kalemi rakip ülkelere kıyasla daha ılımlı seyrederken Türkiye ihracatçı imalat sanayi sektörlerinin rekabet gücüne olumlu katkıda bulunmuştur.

Finansman Maliyeti: Yurt içi finansman maliyetindeki artış, son iki çeyrekte ticari kredi faizlerindeki aşağı yönlü seyrile birlikte sınırlı da olsa tersine dönmüştür. Bu dönemde yurt içi finansman maliyeti endeksi bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,9 oranında azalmıştır. Rakip ülkelerde ise ABD dolarının gerilemesi finansman maliyetlerine (dolar bazında) olumsuz yansımıştır. Yurt içi finansman maliyetlerinde son dönemde gözlenen bu azalışa rağmen yıllık bazda finansman maliyeti endeksi TÜSİAD-RGE'nin gerilemesine etki etmeye devam etmiştir.

TÜSİAD-RGEV

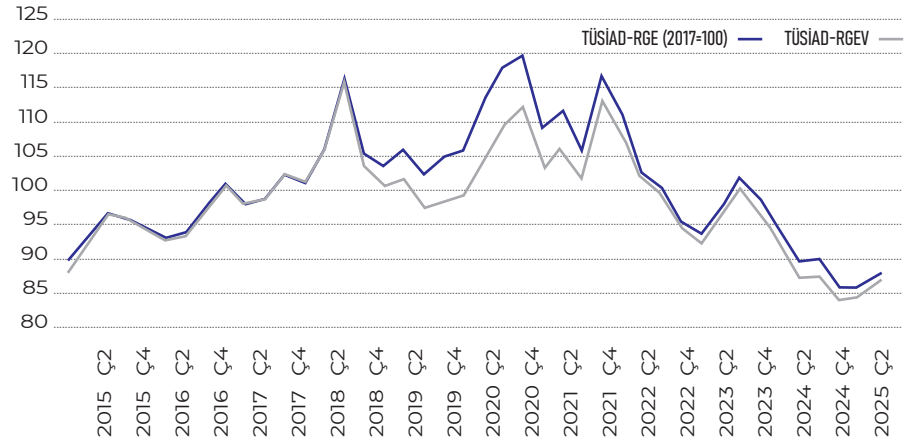
2025'in ikinci çeyreğinde TÜSİAD-RGEV 87,7 değerini alarak TÜSİAD-RGE'nin (88,7) altındaki seyrine devam etmiştir.

İşgücü verimliliği gelişmeleri dâhil edilerek hesaplanan verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV), hesaplama dönemi genelinde TÜSİAD-RGE endeksinin altında seyretmektedir. Bu eğilim, ihracatçı sektörlerdeki işgücü verimliliği gelişiminin rakip ülkeler genelinin altında kaldığına ve sektörler üzerindeki maliyet baskısını hafifletmediğine işaret etmektedir.

İşgücü verimliliğindeki görece zayıf eğilim 2024 yılının ilk üç çeyreğinde devam ederken yılın son çeyreği ve 2025'in ilk çeyreğinde işgücü verimliliği rakip ülkelere benzer seyretmiştir.

TÜSİAD-RGEV

Endeksin artması Türkiye'nin maliyet bazlı rekabet gücü kazanımına, azalması ise rekabet gücü kaybına işaret etmektedir.

Kaynak: Saha Analytics

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde kullanılan girdi fiyatlarının (maliyetlerinin) zaman içindeki seyrini rakip ülkelerle karşılaştıran bir rekabet gücü endeksidir. Endeksin hesaplanmasında ulusal ve uluslararası kuruluşların sunduğu güncel veri setleri kullanılmaktadır. Endeks; ara mali, işgücü maliyeti (ücret), enerji ve finansman maliyeti olmak üzere dört maliyet bileşeninden oluşmaktadır. Söz konusu üretim maliyetleri her bir ülke için cari ABD doları bazında ölçülmekte ve çeyrek dönemler itibarıyla karşılaştırılmaktadır. Endeksin artması birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre düştüğünü (maliyet bazlı rekabet gücü kazancını), azalması ise birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre yüksel-

diğini (maliyet bazlı rekabet gücü kaybını) göstermektedir. Bu endeksi tamamlayıcı olarak, ihracatçı sektörler ve rakip ülkelerdeki işgücü verimliliği gelişmeleri hesaplamalara dâhil edilerek verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV) de oluşturulmaktadır. TÜSİAD-RGE ve TÜSİAD-RGEV endeksleri karşılaştırılarak rakip ülkelere kıyasla iş gücü verimliliğinin maliyet gelişmelerini ne yönde etkilediğine dair bilgi sunulmaktadır. TÜSİAD-RGEV endeksinin TÜSİAD-RGE endeksinde daha yüksek oranda artması (azalması) ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde işgücü verimliliğinin rakip ülkelere daha yüksek oranda arttığına (azaldığına) ve bunun da maliyet bazlı görece rekabeti iyileştirdiğine (zayıflatığına) işaret etmektedir.

HESAPLAMA YÖNTEMİ

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE) Türkiye'nin 10 ihracatçı imalat sanayi sektörü özelinde rakip ülkelere kıyasla üretim maliyetlerindeki (ara malı, enerji, işgücü, finansman) gelişmeleri takip etmek amacıyla oluşturulmuş bir endekstir. Gıda, tekstil-giyim-deri, kimya, plastik ve kauçuk, diğer metalik olmayan mineraller, ana metal, fabrikasyon metal, elektrikli teçhizat, makine imalat ve motorlu kara taşıtları endekste kapsanan sektörlerdir. Rakip ülkeler, Türkiye'nin ihracat yaptığı ana pazarlar dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, incelenen sektörlerin her biri için 15, sektörler genelinde ise 35 rakip ülke belirlenmiş, verisi elde edilebilen 31 ülke endeks hesaplamalarına dâhil edilmiştir.

Rakip ülkeler ve Türkiye için "ara malı, enerji, finansman ve işgücü maliyeti" kalemleri ayrımında maliyet bileşenleri ve ağırlıkları ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından sunulan girdi-çıktı tabloları kullanılarak hesaplanmıştır. Maliyet kalemlerinin hesaplanması amacıyla ilgili ülkelerin üretici fiyat endeksleri, ortalama brüt ücret seviyesi, enerji fiyatı, özel sektör kredi faiz oranı ve döviz kuru verisi derlenmiştir. Derlenen bu veriler ve girdi-çıktı tablolarından hesaplanan ağırlıklar kullanılarak her bir ülke için yerel para cinsinden üretim maliyetleri endeksi oluşturulmuştur. Endekslerin ülkeler arasında karşılaştırılabilir olması için yerel para cinsinden hesaplanan endeks değerleri ilgili ülkeye ait ABD doları kuruna bölünmüştür. Rakip ülkelere ait toplulaştırılmış endeksin Türkiye maliyet endeksinde bölünmesi ile TÜSİAD-RGE endeksi elde edilmiştir. Rakip ülkeler ve Türkiye için hesaplanan işgücü verimliliğinin endekse dâhil edilmesiyle verimlilik düzeltilmiş endekse (TÜSİAD-RGEV) ulaşılmıştır.

Ara malı maliyet endeksinin hesaplanmasında ilgili sektörün üretimde kullanılmak üzere tarım-avcılık-ormancılık, balıkçılık ve su ürünleri, madencilik ve taş ocaklığı (enerji vermeyen ürünler) ile imalat sanayi sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları dikkate alınmaktadır. Enerji maliyet endeksinin hesaplanmasında, sektörlerin madencilik ve taş ocaklığı -enerji veren ürünler (kömür, linyit), kok ve rafine petrol ürünleri ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları kullanılmaktadır. Finansman maliyet endeksinin hesaplanmasında reel sektörün kullandığı ticari kredilerin faiz oranı ve ihtiyaç duyulan finansman miktarı dikkate alınmaktadır. İşgücü maliyet endeksinin hesaplanmasında ise çalışan başına yapılan brüt işgücü ödemeleri göstergesi kullanılmaktadır.

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Buradaki içerik veya bilgiler ("veriler"), verilerdeki hatalar, yanlışlıklar, ihmallere veya gecikmeler nedeniyle veya bunlarla ilgili olarak, veya buna dayanarak gerçekleştirilen eylemler nedeniyle TÜSİAD'ın herhangi bir yükümlülüğü veya sorumluluğu bulunmamaktadır. TÜSİAD, verilerin kullanılmasından kaynaklanan herhangi bir özel, arazi veya dolaylı kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Bu İçerik, Saha Analytics tarafından hazırlanmaktadır. Saha Analytics ("İçerik Sağlayıcısı"), herhangi bir İçerik'in doğruluğunu, yeterliliğini, eksiksizliğini, güncelliğini ve elde edilebilirliğini garanti etmez ve nedeni ne olursa olsun herhangi bir hata veya eksiklikten (ihmal veya başka bir nedenden kaynaklanan) veya bu İçerik'in kullanımından elde edilen sonuçlardan sorumlu değildir. İçerik Sağlayıcısı, İçerik'in herhangi bir şekilde kullanılmasıyla bağlantılı olan herhangi bir zarardan, maliyetten, masraftan, yasal ücretten veya kayıptan (gelir kaybı veya kâr kaybı ve fırsat maliyetleri dahil) hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.